

«ИМЕЛ ГРОУП» д.о.о.

НОВИ БЕОГРАД
Бул. Зорана Ђинђића 2а

НАПОМЕНА

УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРУШТВУ

Привредно друштво „ИМЕЛ ГРОУП“ (у даљем тексту: друштво) је друштво са ограниченом одговорношћу о послује на адреси: Београд, Бул. Зорана Ђинђића бр. 2а. Порески идентификациони број (ПИБ): 100388761.

Друштво је основано 1991.год.

Претежна делатност друштва је 74203 - инжењеринг.

Поред наведене претежне делатности друштво обавља и угоститељску делатности.

Према критеријумима за разврставање из Закона о рачуноводства и ревизији („Службени гласник РС“ бр. 46/2006) друштво је у 2008.г. разврстано у велико правно лице. Просечан број запослених у 2008. год. је 43 (у 2007. - 42).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (Службени гласник РС бр. 46 од 2. јуна 2006. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународни рачуноводствени стандарди (“МРС”), односно Међународни стандарди финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда.

Решењем Министра финансија Републике Србије (број 011-00-738-2003-01, од 30. децембра 2003. године) утврђени су и објављени Оквир и МРС који су били у примени на дан 31. децембра 2002. године и на коме се заснивају и претходни и Закон о рачуноводству и ревизији из 2006. године.

Промене у МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор") и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања ("Комитет"), након напред наведеног датума, су званично усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије ("Министарство"), о објављивању Међународних стандарда финансијског извештавања (бр 401-00-11/2008-16) и објављени у Гласнику РС бр. 16 од 12. фебруара 2008. године. Министарство је такође утврдило (Решењем бр 401-00-1456/2008- 16) и објавило за примену у Гласнику РС бр.116 од 17. децембра 2008. године превод измена МРС 39: Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање и МСФИ 7: Финансијски инструменти: Обелодањивање.

Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештаја нису била преведена сва тумачења која се примењују на финансијске извештаје за 2008. годину. Поред тога није извршено усаглашавање (са званично објављеним стандардима и тумачењима) односно промена значајних образаца финансијских извештаја, Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица ("Правилник") и осталих подзаконских аката. Тумачења која су у примени за рачуноводствене периоде који почињу 1. јануара 2008. године и касније, а која нису била званично преведена и усвојена од стране Министарства, обелодањена су у напомени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 114 од 22. децембра 2006. године), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом.

2.3. Тумачења која су у примени а нису званично преведена и усвојена

На дан објављивања ових финансијских извештаја следећа тумачења нису званично била преведена и усвојена од стране Министарства.

- IFRIC 13- Програм лојалности клијентима (у примени од 1. јула 2008. године);
- IFRIC 14 - МРС 19 - Ограничења дефинисаних примања, минимални захтеви и њихова интеракција (у примени од 1. јануара 2008. године);
- IFRIC 16 - Заштита од ризика нето инвестиција у инострану пословање (у примени од 1. октобра 2008. године).

2.4. Стандарди који су издати али који нису још увек у примени

На дан објављивања ових финансијских извештаја доле наведени стандарди и измене стандарда су биле издате од стране Одбора и Комитета али нису постале ефективне за рачуноводствени период који почиње на дан 1. јануара 2008. године и нису биле усвојене, односно нису били преведени и званично усвојени у Републици Србији.

- МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МРС 23 - Трошкови задуживања (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 8 - Пословни сегменти (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 3 - Пословне комбинације и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јула 2009. године);

- Допуна МСФИ 2 - Плаћање на бази акција - Услови стицања права и поништења (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Допуна МРС 32 - Финансијски инструменти: презентација и МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године)
- Допуна МРС 39 - Финансијски инструменти: признавање и мерење (у примени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 1 - Права примена међународних стандарда финансијског извештавања и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани Међународни рачуноводствени стандарди 2008. (у примени од 1. јануара 2009. године);
- IFRIC 15 - Уговори о изградњи стамбених и пословних објеката (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани МСФИ 1 - Права примена међународних стандарда финансијског извештавања (у примени од 1. јула 2009. године);
- IFRIC 17 - Расподела немонетарних средстава власницима (у примени од 1. јула 2009).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване извештајне периоде.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

3. УСВОЈЕНЕ И ПРИМЕЊЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ПРОЦЕНЕ

3.1. Приходи / расходи

Приходи се признају у тренутку када се роба испоручи, односно када сви ризици по основу испоручених готових производа или робе пређу на купца. Приходи од услуга се признају када је услуга извршена. За услуге које се врше у дужем периоду, приходи се признају сразмерно довршености посла.

Расходи се такође обрачунавају по начелу узрочности прихода и расхода. Трошкови одржавања и оправки основних средстава покривају се из прихода обрачуноског периода у којем настану.

3.2. Прерачунавање девизних износа

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене. Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио за тај дан. Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.3. Некретнине, постројења и опрема, биолошка и нематеријална улагања

Некретнине, постројења и опрема и нематеријална улагања су исказана по набавној вредности која је ревалоризована у складу са ранијим рачуноводственим прописима и стандардима који су примењивани до 31.12.2003.г. Тако утврђена вредност је на дан 01.01.2005.г. преузета као вероватна нова набавна вредност, умањена за исправку вредности по основу амортизације.

Све набавке опреме у току 2007.г. исказане су по набавној вредности. Набавна вредност укључује све издатке који се признају у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема.

Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања применом раније прописаних стопа за амортизацију. Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања почиње када се ова средства ставе у употребу.

3.4. Исправка вредности ненаплативих потраживања

Предузеће врши појединачну исправку вредности доспелих потраживања за која руководство процени да су ненаплатива.

Исправка вредности се књижи на терет биланса успеха за сва потраживања и улагања која нису наплаћена у року од 60 (шездесет) дана од доспећа.

3.5. Залихе

Залихе се исказују по цени контања или по нето продајној вредности, у зависности од тога која је нижа.

Терећењем расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. Општећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

3.6. Готовина и готовински еквиваленти

У извештају о новчаним токовима под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се готовина, средства на рачунима (депозити) код других банака и средства на текућем рачуну.

3.7. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Порез на добитак представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе од 10% на износ добитака пре опорезивања, по одбитку ефеката сталних разлика које прописану пореску стопу свде на ефективну пореску стопу. Коначни износ обавеза по основу пореза на добитак утврђује се применом прописане пореске стопе на пореску основицу утврђену пореским билансом.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентирање вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја.

4.1. Процена и претпоставке

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори проценљивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.2. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања некретнина, опреме и нематеријална улагања. Једном годишње Предузеће процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.3. Одложена пореска средства

Одложена пореска средства призната су на све неискоришћене пореске кредите по основу улагања у некретнине и опрему до мере до које је извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се неискоришћени порески кредити могу искористити. Значајна процена од стране руководства Предузећа је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политике.

4.4. Исправка вредности потраживања

Обрачунали смо исправку вредности за сумњива и спорна потраживања, на основу проценених губитака услед немогућности купаца да испуне неопходне обавезе. Наша процена је заснована на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и променама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вредности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

4.5. Фер вредност

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активна тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене. Предузеће примењује професионални суд приликом избора одговарајућих метода и претпоставки.

Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Предузећа врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Предузећа, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	2008.	2007.
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1.345.333	948.616
УКУПНО ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ	1.345.333	948.616

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	2008.	2007.
Приходи од закупнина	63.691	25.119
Остали пословни приходи	3.514	1.829
УКУПНО	67.205	26.948

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	2008.	2007.
Трошкови материјала за израду	10.133	6.798
Трошкови режикског материјала	1.314	1.158
Трошкови горива и енергије	5.991	3.581
УКУПНО	17.438	11.537

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	2008.	2007.
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	54.214	43.416
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	9.324	7.558
Остали лични расходи и накнаде	5.396	1.580
УКУПНО	68.934	52.554

15. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

Стање и промене на goodwill-а и нематеријалним улагањима друштва могу се приказати на следећи начин:

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Аванси за нематеријална улагања	УКУПНО НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	GOODWILL
НАБАВНА ВРЕДНОСТ							
Почетно стање - 1. јануар 2008. год.			1.711	1.711		1.711	
Повећања				257		257	
Крајње стање - 31. децембар 2008. год.			1.968	1.968		1.968	
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ							
Почетно стање - 1. јануар 2008. год.				884		884	
Амортизација				328		328	
Крајње стање - 31. децембар 2008. год.				1.212		1.212	
НЕОТПИСАНА (САДАШЊА) ВРЕДНОСТ				756		756	
31. децембар 2008. год.				756		756	
31. децембар 2007. год.				828		828	

16. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевин. објекти	Постројења и опрема	Остале некретн., постројења и опрема	Некретн., постројења и опрема у припреми	Аванси за некретн., постројења и опрему	Остало	УКУПНО
	1	2	3	4	5	6	7	8
НАБАВНА ВРЕДНОСТ								
Почетно стање - 01.01.2008.г.	3.058	113.925	91.901	481.588	16.799	1.170	36	708.477
Нова улагања		624	22.399	33.110				56.133
Отуђења и расходовање			6.222					6.222
Остало						1.170		1.170
Крајње стање - 31.12.2008.г.	3.058	114.549	108.078	514.698	16.799			757.218
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ								
Почетно стање - 01.01.2008.г.		1.691	24.236					25.927
Амортизација		1.834	13.300					15.134
Крајње стање - 31.12.2008.г.								
НЕОТПИСАНА (САДАШЊА) ВРЕДНОСТ								
31. децембар 2008. год.	3.058	111.024	70.542	514.698	16.799		36	716.157
31. децембар 2007. год.	3.058	112.234	67.665	481.588	16.799		36	681.380

17. ЗАЛИХЕ

	2008.	2007.
Материјал	578	301
Недовршена производња	∅	135.572
Готови производи	243.472	68.994
УКУПНО	244.050	204.867

18. ПОТРАЖИВАЊА

	2008.	2007.
Купци у земљи	5.994	21.668
Минус: Исправка вредности потраживања од купаца	1.708	1.325
Свега потраживања по основу продаје	4.286	20.343

19. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	2008.	2007.
Краткорочни кредити у земљи	97.461	∅

20. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	2008.	2007.
Текући (пословни) рачуни	1.723	2.466
Издвојена новчана средства и акредитиви	1.258	1.158
Благајна	7	55
Девизни рачун	275	623
Остала новчана средства	324.781	55.465
УКУПНО	328.044	59.767

21. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	2008.	2007.
Порез на додату вредност – претходни порез	164.309	117.407
Активна временска разграничења	1.113	24.430

22. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

	2008.	2007.
Добитак пре опорезивања	75.224	277.061
Важећа пореска стопа	10	10
Порез из добитка (добитак пре опорезивања * пореска стопа)	7522	277.061
Ефекти по основу разлике за признату амортизацију	944	126
Ефекти сталних разлика – непризнати трошкови	234	187
Неискоришћен порески кредит по основу улагања у основна средства	7.572	2.150
Укупни порески трошак / (кредит) – нето	3.407	13.895
Ефективна пореска стопа (% у односу на добит пре опорезивања)	4,53	5.02

23. ОСНОВНИ И ОСТАЛИ КАПИТАЛ

	2008.	2007.
Удели ДОО	10.660	10.660

Чланови друштва су:

	% Удела	2008.	2007.
Члан Слободан Урошевић	74,05	7.851	7.850
Члан „AVENFOUR“	25,95	2.751	2.750
УКУПНО:	100,00	10.602	10.602

9. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	2008.	2007.
Трошкови амортизације	15.462	10.206

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	2008.	2007.
Трошкови услуга на изради учинака	1.013.441	351.006
Трошкови транспортних услуга	2.938	4.092
Трошкови услуга одржавања	6.369	1.663
Трошкови рекламе и пропаганде	1.741	3.463
Остали трошкови производних услуга	2.139	1.923
Свега трошкови производних услуга	1.026.628	362.147
Трошкови непроизводних услуга	147.472	11.034
Трошкови репрезентације	5.610	6.489
Трошкови премија осигурања	1.281	489
Трошкови платног промета	1.419	533
Трошкови пореза	6.451	4.392
Трошкови доприноса	41	∅
Остали нематеријални трошкови	9.151	7462
Свега нематеријални трошкови	171.425	30.399
УКУПНО	1.198.053	392.546

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	2008.	2007.
Приходи од камата	9.437	7.913
Позитивне курсне разлике	28.560	692
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	18.526	∅
УКУПНО	56.523	8.605

12. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	2008.	2007.
Расходи камата	1.016	164
Негативне курсне разлике	4.631	2.577
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	6.091	
УКУПНО	11.738	2.741

13. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	2008.	2007.
Добити од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	680	252
Приходи од укидања дугорочних резервисања		7.251
Остали непоменути приходи	745	
УКУПНО	1.426	7.503

14. НЕТО ДОБИТАК/УБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	2008.	2007.
Приходи по основу ефеката промене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година који нису материјално значајни	4.181	13.213
Минус: Расходи по основу ефеката промене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година који нису материјално значајни	8.036	8.226

24. НЕРАСПОРЕЂЕНА ДОБИТ

Нераспоређена добит друштва може се приказати на следећи начин:

	2008.
Почетно стање – 1.1.2008.	755.332
Исправка грешке и промена рачуноводствене политике	
Кориговано стање нераспоређене добити ранијих година – 1.1.2008.	
Исплата дивиденде	31.278
Остала повећања	39.366
Остала смањења	
Нераспоређена добит текуће године	71.817
Стање на дан 31.12.2008.	835.237

25. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	2008.	2007.
Примљени аванси, депозити и кауције	357.351	159.363
Добављачи у земљи	131.110	37.791
Добављачи у иностранству	898	13
Свега обавезе из пословања	489.359	197.167

26. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	2008.	2007.
Обавезе по основу ПДВ-а	15.390	∅
Остале обавезе	5.580	2.388
УКУПНО ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	20.970	2.388

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а власницима обезбеди принос на капитал. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа испитују структуру капитала на годишњем нивоу.

Предузеће је током 2008.г. користило кредит само двадесетак дана ради преmoniћаванја тренутне неликвидности.

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Задуженост а)	∅	∅
Готовина и готовински еквиваленти	328.044	59.767
Капитал б)	11.583	11.583

б) Капитал укључује уделе и остали капитал.

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	децембар 2007.
Финансијска средства		
Потраживања од купана	4.669	20.343
Остала потраживања	97.953	574
Дати аванси	19.650	49.835
Готовина и готовински еквиваленти	382.044	59.767
	504.316	130.519
Финансијске обавезе		
Обавезе према добављачима	132.008	37.803
Остале обавезе и примљени аванси	357.351	159.363
	439.359	197.166

Основни финансиjski instrumenti Preduzeća su gotovina i gotovinski ekvivalenti, potraživanja, финансиjski plasmani koji nastaju direktno iz poslovanja Preduzeća, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze čija je osnovna namena finansiranje tekućeg poslovanja Preduzeća. U normalnim uslovima poslovanja Preduzeće je izloženo nižem navedenim rizicima.

Циљеви управљања финансиjsким ризицима

Финансиjsки ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансиjsки ризици се сагледавају на временској основи и преваходно се избегавају смањем изложености Preduzeћа овим ризицима. Preduzeće не користи никакве финансиjsке instrumente како би избегло утицај финансиjsких ризика на пословање из разлога што такви instrumenti нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих instrumenta у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Preduzeće је изложено финансиjsким ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Preduzeћа тржишном ризику, нити у начину на који Preduzeće управља или мери тај ризик.

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик

Preduzeće је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потražивања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Preduzeće не користи посебне финансиjsке instrumente као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви instrumenti нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Preduzeće послује, у великој мери зависи од мера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR	3.667.812	708.361	1.489.915	2.488.332
USD	1.349	3.100	-	-

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD).

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставка)

Тржишни ризик (наставка)

Ризик од промене каматних стопа (наставка)

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша/нижа, а све остале варијабле остале непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак/остварило добитак за годину која се завршава 30. септембра 2008. године у износу од 2,253 хиљаде динара (31. децембар 2007. године: 1,461 хиљаду динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите.

Изложеност Предузећа каматним стопама повећана је у току текућег периода највећим делом због номиналног пораста обавеза по основу дугорочних кредита (напомена 18).

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца састоје се од малог броја комитентата, од којих се највећи део односи на физичка лица.

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	Бруто изложеност	У хиљадама динара	
		Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	4.413	∅	4.413
Доспела, исправљена потраживања од купаца	383	(383)	∅
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	1.198	∅	
	5.994	(383)	5.611

27. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Доспела, неисправљена потраживања од купаца

Предузеће није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2008. године у износу од 1.198 хиљада динара обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената, као и да се та потраживања углавном односе на потраживања од државних институција, те да руководство Предузећа сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2008. године исказане су у износу од 132.008 хиљаде динара (31. децембра 2008. године: 37.803 хиљаде динара) при чему се највећи део, у износу од 130.073 хиљаде динара односи на "Ратко митровић-Делиије" Београд на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2008. године износи 20 дана где је уговорена валутна клаузула.

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

28. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични курсеви (званични средњи курс Народне банке Србије) страних валута који су коришћени за прерачунавање у динарску провизорност девизних позиција биланса стања су следећи:

	31.12. 2008.	31.12.2007.
EUR	88,6010	79,2362
USD	62,9000	53,7267